

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINTIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI MUREȘENI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 10 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 5 Februarie 1944

Anul 107

Apostolatul gazetarului

de
Ion Gherghel

Impresionant cuvânt ne-a reamintit I. P. S. S. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului și al Banatului, cu prilejul adunării generale a ziaristilor ardeleni și bănățeni: „Dacă Sfântul Apostol Pavel ar trăi în zilele noastre, s'ar face neapărat g a z e t a r”.

Din această credință se desprinde convingerea fermă în forța irezistibilă ce o reprezintă presa pentru îndrumarea și lămurirea maselor populare, pentru întărirea credinței strămoșești și oțelirea conștiinței naționale.

Mai puternică impresie decât cuvântul scris e merit să facă însă asupra auditorului cuvântul rostit prin graiu viu, fiindcă prezența vorbitorului contribuie, într-o largă măsură, prin vraja personalității sale, la potențarea efectului. Și astfel, — își încheie Mitropolitul nostru cuvântarea, — Sf. Apostol Pavel chiar dacă, — trăind în zilele noastre, — ar consimți să-și depeze gândurile și să-și răspândească poveștile mântuitoare nu numai prin cuvântul rostit, ci și prin cuvântul scris, el n'ar înceta de a face și în presă... a p o s t o l a t.

Adânc-simbolic, cu profundă semnificație a răsunit acest cuvânt, rostit la Sibiu de către Președintele de onoare al Adunării Generale a ziaristilor din Ardeal și Banat.

Un zâmbet fin, serafic, a transfigurat fața înaltului ierarh la rostirea acestei aprecieri, în care se contopea parcă și o leacă de mustrare părintească cu încrederea exprimată în rosturile și rolul presei române de dincoace de Carpați.

Nu trebuie să se amăgească nimeni. Adevărul rămâne adevăr. L-a subliniat d-l prof. I. Lupaș în prețioasele contribuțiuni la istoria ziaristicii românești din Ardeal: După unirea cea mare presa noastră a trecut printr-o chinuitoare și amară criză. O afirmă cu tărie și d-l Ion Breazu, într-o conferință despre Presa ardeleană, publicată în coloanele acestei gazete. O simțim, aproape zilnic, cu toții. E o problemă dureros de actuală.

Pentru ziua de mâne

de
Ion Bozdog

Amândouă părțile încăierate, și acum într'adevăr toată lumea este preocupată nu de ceea ce se petrece astăzi, fiind acesta elementul pe care îl frământăm și trăim din plin, ci de ceea ce va fi mâne.

Linile viitoarei Europe și lumi preocupă și pe unii și pe alții. Milioanele de tineri ca și bogățiile imense care ar putea lecuia atâtea rele se irosesc, iar ruinele acoper subț molozul lor truda atâtor vecuri tot pentru un mâne mai bun.

În cadrele acestor preocupări luptăm și jertfim și noi, ca ziua de mâne să ne aducă o pace mai bună, mai dreaptă și mai durabilă.

În această înțelegere unanimă a părților noi nu ne îndoim o clipă că, hotarele sfinte ale țării ne vor reveni în întregime. De aceea trebuie să ne preocupe, ca pe niște buni gospodari, grija așezărilor și rânduielilor mai cuminiți acolo unde am avut unele slăbiciuni, sau în părțile unde ni s'au cauzat răni mai mortale.

Una din relele de care a suferit mai mult și din care cauză în momentul greu al sfâșierilor Transilvania noastră scumpă a putut fi ușor tăiată în două, a fost lipsa de temeinică așezare și consolidare a vieții economice și mai ales rămă-

nerea ei în mâinile meseriașilor, comercianților și industriașilor străini. Lărgimea noastră de inimă, ne-a făcut să lăsăm să crească și mai mult această putere a străinilor, care a fost folosită de ei ca mijloc de continuare a colonizării orașelor și centrelor noastre vitale economice, ajungând să formeze în inima vieții românești adevărate cetăți inexpugnabile de rezistență, spionaj și sabotaj a tot ce este românesc.

După sguduitoră imbrâncire din toamna anului 1940, când exodul funcționării era firesc, înafara elementului de baștină, țărâ-nimea, singurele pietre care au rămas cu rădăcinile înfipte dincolo, au fost întreprinderile economice, comerciale, meseriașii și industriașii care, mai mult instinctiv și fără o acțiune conștient dirijată de stat, au îndeplinit o funcție naturală a organismului național, creând în jurul lor adevărata tărie românească a Transilvaniei.

De aceea și toată furia expulșărilor de mai târziu spre acestea s'a îndreptat.

În timp ce dincoace, la noi acasă, continuă aceeași nestingherită vieță de belșug și îmbuibare, întrecându-se toate întreprinderile în a-și dubla și înzeci capitalurile, iar meseriașii, industriașii și mun-

citorii de specialitate majorându-ne pretutindeni, dincolo au fost desființate complet, sau puse pe targă toate întreprinderile românești rămase.

În aceste condițiuni, în vreme ce aici marile întreprinderi ungu-rești de cărbuni, zahăr etc., continuă să-și mențină toată structura, privilegiile economice și capitalul în întregime în mâinile lor, aducându-le milioane grele an de an, din care nutresc și susțin agitații împotriva noastră, dincolo puținii rămași nu tânjesc numai, ci și-au făcut datorii grele și lucrează în condiții de muritori de foame.

Ca mâne ne vom reîntoarce fiecare la rosturile noastre. Se impune deci să avem nu numai studiată, ci pusă la punct până în mici amănunte această problemă.

Cine, unde, cu ce capital și scule se va întoarce la locul datoriei?

Sunt unii care, ajutați de împrejurări și-au înghebat mijloace și întreprinderi noi și vor rămâne aici. Cei mulți și resfirați însă trebuie ținuți în evidență, pregătiți, înzestrați, ca în clipa sosirii acasă să nu fie nevoiți a plânge pe ruine, ci a începe munca creatoare.

Nu este o soluție să lași totul la întâmplare, căci atunci s'ar ridică poate ciurucurile care ar năpădi și ar strica mai mult.

De cei rămași acolo trebuie avută grijă deosebită, care, unde și cu ce mijloace să reînceapă!

Frânturi de gând ce trebuiesc cântărite și orânduite de cei chemați.

După sfărâmarea hotarelor, profesioniștii condeiului s'au mai desmetecit, în parte. Semne bune se arată. Incep și gazetarii din zilele noastre să se pătrundă de adevărul, de-a-pururea valabil, că nimic nu se poate dobândi fără jertfă, fără așezarea comandamentelor generale, din care să izvorască binele obștesc, mai presus de meschinele interese individuale.

Nu vorbele — fie ele oricât de măiestrit ticluite prin graiu și scris — ci faptele vor trebui să aibă cuvântul, dacă vrem cu tot dinadinsul, ca apostolatul presei ardeleni să devină din nou, și pe toată linia, o înviorătoare realitate.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Intoarcere de pe front

Wiekiend

de
Ion Colan

Adschim-Ushkai, 28 Mai 1942.

Azi am făcut cu căpitanul Zeno Balatescu o „escapadă” cu autocamioneta companiei a 5-a. Cu meșteșugită diplomație, în care Balatescu e doctor, am scăpat și eu pentru 2-3 ore de după amiază de postul de comandă.

Coborim pe drumul ce duce pe la marginea poziției companiei a 6-a.

— În locul ăsta, — zice șoferul — ieri a fost împușcat un ofițer german, tot în mașină, cu un gionț tras uite de colo, din grotă.

Ne arată grotă.

— D'î drumul cu toată viteza — opiniază Balatescu.

Străbătând un șir de râpi, ajungem la Kolonka, marea fabrică metalurgică, complet distrusă. Nici ca să

FOAIE

PENTRU
MÎNTE, ÎNIMĂ ȘI LITERATURĂ

SERIA

(11)

ANUL

II

Nr. 6

SĂPTĂMÂNAL PENTRU CULTURA SATULUI
REDACTAT DE GH. TULBURE

1944

Din Catehismul românesc cetire

Porunca ceasului de față

In reasurile acestor frământări care tind să surne rânduielile țărilor din Europa, noi trebuie să avem conștiința că neamul nostru este neam de proprietari. Că, oștirea care ne apără pământul și biserica, s'a întemeiat totdeauna pe proprietatea românească a fiecărui. Și că, în sfârșit, orice atingere, care s'ar aduce proprietății omului, aduce după sine învrăjbirea poporului, care ar stinge apoi pacea sufletelor și libertatea neamului. Ba ar amenința însăși unitatea românismului — atât de mult pândită de alții.

Neamul românesc are nevoie astăzi mai mult ca oricând de respectul omului și de respectul țăranului, care muncește ogoarele. De aceea nici lozinci străine, nici șoapte pentru învrăjbirea tagmelor sociale, nici organizații sociale sau cuvinte goale venite din afară, nu pot fi primite la noi. Ne răzlmâm numai pe ceea ce izvorește din sufletul și nevoile acestui neam.

Acesta este cuvântul de ordine, de îndemn și povață al mai marilor țăarii. Așa gândește și trebuie să gândească azi orice Român adevărat. Cine gândește altfel, nu ne vrea binele.

Red.

Vorbeau două pluguri

Un om își cumpăruse două flare de plug. Pe unul l-a pus la gura glugului să are pământul. Pe celălalt l-a lăsat acasă, la umbră, să-l aibă de rezervă. Vara trecu și munca câmpului se isprăvi. Cele două flare de plug se întâlniră la umbra șoproșului. Cel care venea delat arat strălucia ca argintul la soare. Celălalt, care stătuse la odihnă, era plin de rugină și de praf.

— Cum e cu puțință să fim atât de deosebiți? La început, când ne-a adus din prăvălie, semănăm doar, ca două picături de apă! — întrebă mirat fierul el ruginit.

— Bine că văzuși deosebirea! Semn, că ea e cu puțință, — răspunse fierul cel lustruit.

— Ce-al făcut de ești atât de frumos? Și eu pentru ce m'am făcut atâta de urât?

— Tu te-ai odihnit în vreme ce eu am ostenit afară la câmp. Pe mine munca m'a păstrat frumos, pe tine odihna te-a slujit și te-a schimonosit...

Bădicu Gheorghe

Dorbe înțelepte

Numărând mereu banii altuia, tot mai puțin vei avea tu.

Numărând mereu păcatele altora, ale tale se vor înmulți.

Sfaturile de împăciuire

de Ax. Banciu

Sfaturile de împăciuire de acum par a fi mai mult o reînviere a judecătorilor comunale care au ființat până în anul 1907, când s'a modificat legea de organizare judecătorească

Din aceste judecătoria comunale făceau parte: primarul și doi jurați aleși de locuitorii comunei. Hotărârile lor erau fără drept de apel, dacă pricina nu însuma o valoare mai mare de 5 lei. Iar judecătoria săteni judecau după buna lor chibzuință și conștiință, fără să fie obligați să țină seamă — ca și Domnitorii în „Divanul domnesc” — de dispozițiile legilor, ceea ce nici nu era cu puțință a se pretinde dela oameni care abia știau să-și iscălească numele.

Macedoromânii, în lipsa astorfel de judecătoria populare — cum ne-o spune scriitorul Petru Vulcan — ca să nu apeleze la instanțele judecătorești străine, își supuneau pricinile hotărârii bătrânilor. Probabil că și azi e tot așa.

Și presupunem că tot așa trebuie să fi fost și pe vremea moșilor, întemeietori de sate, care, fără 'ndoială, țineau în mâna lor și cum-păna dreptății, la care ape-

lau cei ce nu se puteau înțelege în daraverile lor.

*

Am făcut această reprivire asupra felului cum și de cine se judecau în trecut pricinile, ca să se vadă că multe lucruri care par nouă, se găesc, poate sub altă formă, și în cele trecute vremi. Cum o atestă, privitor la Ardeal, și următorul act de moștenire, cu o vechime de aproape un veac:

Adeverință

Noi bătrâni(i) satului, chemândune Ioan lui Andreas Socaci dinpreună cu frații(i) dumnealui Tamași George

Se sting pricinile

Sfaturile de împăcare la sate au început să-și dea rood-le. O gazetă din Argeș ne aduce vestea că, în răstimp de o lună, la sfatul împăciuitoar din comuna Stoieni s'au adus 19 procese, dintre care 16 s'au isprăvit prin împăcarea părților. Ar fi bine ca preoții și învățătorii, care dovedesc tact și înțelepciune, care depun o muncă cinstită în aceste sfaturi să primească o răsplată morală sau chiar o grație de merit din partea Ministerului, ca să servească de pildă și îndemn pentru alții.

că fiind muma lor bolnavă întră neputință neci a să putea întoarce în pat și tot eu Ioan o am grijit în căldură în zece săptămâni și având bătrâna parte la mo(a)ră de triisprăzece găleate și învoindune noi prin bătrâni ca să o comandez eu Ioan până o va chemao Dumnezău și după moarte a o comanda și a face trei soroace tot di(n)tru acele bucate numite și George mai având datorie la curtea tătăsău și au făcut bătrâni(i) rânduială ca să capete încă 30 de zloți dela Nică fiind de față și Tamaș și nepuind nice o pricină și încă având și fântână care sau ghiciuluit 18 zloți și George vrea ași căpăta partea lui și apoi să fim împăcați.

/Nică Socaci jurat

/Nicodin Hangu bătrân

/Ioan Cocan bătrân

/Nicodin Ciopligan bătrân

Ianuarie în 15 zile anu 1850

Și am scris eu Ioan Sokats cu zisa la toți.

Actul e scris cu cirilice și pe dosul lui, cu litere latine, e următoarea hotărâre:

Intorcandu Ioan si George Ioan Sokatsu partile ce vine la ingropatoria mumei lor, lui Tamas, acesta va in-

Continuare în pagina 6-a

Din lumea științelor

Institutul civilizației

de Dr. M. Suciu-Sibianu

II

In țările acele — spune Alexis Carrel — în care inteligența și simțul moral-religios s'au dezvoltat simultan, bolile de nervi, nebunia și criminalitatea sunt rare.

Morala, estetica, religia trebuie să fie tot așa de importante ca fizica, matematica și chimia. Care dintre marii specialiști au avut vreme să se ocupe de ex. cu efectele psihologice ale rugăciunii?

Specialiștii vor trebui pe viitor să fie numai instrumentele acestor mari spirite sintetice, care ele vor renunța la căsătorie, la golf și bridge, la cinema și radio, la baluri, discursuri, banchete, societăți, comitete și congrese.

Specialiștii viitori vor lucra — mai bine zis concucre — numai sub sugestia și supravegherea marelui spirit sintetic.

Acești savanți ai viitorului vor studia, 25 de ani de zile, toate ramurile științii medicale, dar simultan și psihologie, politică-socială, chimie alimentară, religie, pedagogie, estetică și morală.

Continuare în pagina 6-a

DASCĂLUL BLÂNDU

de S. Nădejde

Puține sate au norocul de un dascăl de omenie și de ispravă, ca dascălul Blându din Codrești.

La înfățișare blajin, cu privire veselă, e bun cu toată lumea, mai bun ca un frate. Viersul lui e tot așa de prețuit ca și omenia lui.

Dumnezeu vine lume de prin satele vecine să-l auză cum cântă de frumos în biserică. Cuvintele spuse respicat, glasul limpede și surător merg la inima omului. Ascultându-l creștinul se simte mai bun și mai cu milă pentru suferințele altora. Când cântă el: „Doamne

strigat-am către tine, auzi-mă Doamne!”, din toate plepturile lese un oftat de ușurare.

Porecla de Blându nu-l venise pe de geaba. A moștenit-o dela tatăl său, care avea oricând vorba: „Fii blând, de vrei să imbunezi și pe cel mai hafn. De omul rău și spucat tale-ți poala și fugi!”

Fiu-său nu l-a dat de rușne. Pe oameni îl sfătula să fie iubitori și fertători. Multe certe a potolit el și pe mulți l-a impledecat să ajungă vrășmași.

Intr'una din zile trecea pe la casa lui Stan. Două vecine se certau la cuțite.

— Ulitura dumitale m'a răcâlt tot pătrânelul. Dacă ai gălni, la seama de ele!

— Socoate și dumneata, dascăle, ce s de vină eu? Să țtu gălnile în colvie?

— O să le rup picloarele!

— Stați! — le domolește dascălul. Din ceartă lese gălceavă, din gălceavă bătăle și dușmăne. Să vedem mai bine, ce-l de făcut. Aveți amândouă dreptate.

Nu cumva e gardul stricat? Ori e vreun diavol de gălnă ușarnică?

Dacă e numai una, fă din ea o zeamă pe Dumnică...

S'or bucura copilii și-l avea pace cu vecina.

— Păcat, e o gălnă ouătoare...

— Nici un păcat! O să lepede ouăle prin buruene, dacă

Sfaturile de împăciuire

de **Ax. Banciu**

— Continuare din pag. 5-a —

torce bivoltia luată cu potentia della Ioan, iara dacă mai are vre o pretensie sa indreptăza a si o cauta pre callea legii.

Persiani 12 Iunie 1850

(ss) **Puscariu**
comissar

Așa dar, prin instituirea sfaturilor chemate să împăciuească pe cei învrăjbiți, să facă dreptate celor ce se țin nedreptățiți, scurtați în drepturile lor, ne-am întors la un vechiu și bun obicei al trecutului, sfaturile de azi, care vor funcționa în fiecare comună, nedeosebindu-se de vechile sfaturi ale bătrânilor decât doar prin aceea că în alcătuirea celor instituite acum nu se mai ține seamă de vârsta membrilor, ci numai de onorabilitatea și încrederea pe care trebuie s'o întrunească cei numiți sfetnici, aceștia având să judece pricinile dintre săteni „după adevăr și omenie“.

Din lumea largă

Fierul — metal prețios

Un metal este cu atât mai prețios, cu cât este mai rar. De aceea și fierul a fost cândva mai prețios decât aurul și argintul, iar în Roma antică verighetele de casătorie se făceau din fier. În unele țări obiectele de fier erau considerate încă acum 700 de ani „juvaere“ și păstrate cu multă grijă.

O umbră lungă de 270 Km.

Vulcanul Pico de Teyde de pe Insulele Canare, înalt de 3700 metri, aruncă de două ori pe zi, și anume la răsăritul și apusul soarelui, o umbră imensă pe mare, care atinge lungimea exact de 270 de kilometri.

e ușarnică... Și s'au potolit multerile.

* * *

Altădată, într-o sâmbătă, venea dascălul dela vecernie. Dol vecini se certau mai-mai să se bata

— Am să-l tațu în bucăți, am să-l arunc în drum. Porcul tău mi-a rămat o mulțime de cutburi. Mai mare jalea! Spune și d-ta, dascăle, cine are dreptate? Sunt eu om rău?

— Stați strâmb și judecați drept Tu Stane nu trebuie să-l ucizi porcul. Nicl tu Nicolae, nu trebuie să lași omul păgubit. Numărați câte cutburi sunt striccate. La toamnă măsurați cât țese dintr'un culb și să-l dai cartofi cât s'ar cuveni. Ești răs

— Continuare din pag. 5-a —

Numai acești savanți sintetici vor putea apăra societatea de fantaziile specialiștilor în materie de educație, morală, nutriție și sociologie și mai ales de progresele tehnice ieșite din interes personal și din vanitate. Intocmai cum veghează Curtea supremă de justiție asupra Constituției unei țări, așa vor veghea și acești savanți asupra trupului și sufletului omenesc.

Școlile ce formează elitele unei țări vor trebui plasate în locuri cu cele mai aspre ierni și cele mai calde veri, cu regiuni stâncoase și sărace. Alimentația

să fie fără vitamine și fructe, vechea alimentație a strămoșilor războinici: carne și pâne integrală.

Alexis Carrel a adunat 100 de copii, cei mai buni din internatele Franței, în Institutul său de civilizație. Subt ochii noștri se face o experiență de cea mai mare importanță pentru viitorul omenirii.

Va reuși Carrel să creeze acești „supraomeni savanți“ care să sintetizeze în ei toate științele și să fie cei mai puternici ca voință și rezistență?

Eu cred, că experiența lui Carrel va reuși, căci dacă Sir Lubock a spus, că „de nimica n'a suferit omenirea mai mult decât de stoma-

curi supraincărcate, eu aș adăoga: și de specialiști cu spirite unilaterale, care nu au văzut întreg ansamblul și n'au cunoscut ființa umană.

În politică se vorbește, deși cu multă amărăciune, de proverbul: „de nobis sine nobis“. Și în evoluția de până acuma a științelor, în descoperirile savanților avem aceeași impresie. S'au făcut mereu descoperiri pentru om fără ca să fie înțeles dacă ele convin sau nu organismului și fericirii lui.

Poate, că Institutul de Civilizație al lui Carrel va reuși să pună capăt acestei tragedii a neamului omenesc.

Institutul civilizației

Din lumea științelor

de **Dr. Mircea Suciu-Sibianu**

Practici murdare în viața socială

Câte-o nota prizărită din ziare ne îndeamnă la tăcere. Într'adevăr, virtutea lucrează în taină.

Goethe, când avea vreo carte în vedere, găsea că nu trebuie să vorbească de loc și nimic despre ea, dacă voia să izbutască.

Înțeleptul Solomon ne spune: „Este o vreme de vorbit, dar este și o vreme când trebuie să taci“.

Dar în viața socială se întâmplă ceva mai mult. Sunt oameni care pâlăvrăgesc cu un scop ascuns, bine determinat și chiar murdar. Improașcă cu noroiu în insul ce-i iese 'n cale, numai cu scopul de a sustrage atenția opiniei publice dela propriile păcate ale lor. Și păcatele acestora sunt de multe ori, de foarte multe ori, incomparabil mai mari decât ale celui arătat și clevetit de ei.

Asistăm, deci, la o tragere pe sfoară chiar și a omului „privitor ca la un teatru“. Iar societatea, de multe ori nedreaptă, lipește stigmatul rușinii unde nu trebuie.

Animalul nu se coboară mai jos decât îl cunoaștem, iar unii dintre oameni nu se simt bine și nu pot viețui, dacă nu se înjosesc reciproc.

I. L. Gh.

Eroii noștri

Codlea

FLOREA V. VASILE

FRUNTAȘ

S'a născut la 17 Iulie 1919 în Codlea.

De meserie era maestru zidar.

Fără avere.

Căsătorit. Singurul copil i-a murit nu de mult.

Părinții nu-i mai trăiesc.

A fost încorporat la 15 Februarie 1941 într'un batalion de Vânători de Munte din Brașov.

A luptat până la SEVASTOPOL unde a fost grav rănit la cap și moare în spital la TIRASPOL la 5 Februarie 1942, unde este și înmormântat.

Pentru faptele sale de arme a fost decorat cu: SERVICIUL CREDINCIOS și BĂRBĂȚIE și CREDINȚA cu spade cl. I.

punzător de stricăclunea dobltoacelor tale.

Oamenii s'au potolit.

* * *

Odată, după ce se desprăvărase, a plecat dascălul să-și vadă bucățica de pământ. Când s'a coborît în vale, ce să vadă? Ion Ursu și Toader Gărgăriță, să se tale cu sapele nu alta.

— Cum? Să-mi răsluiești tu coșcoageamite bucată?

— E hotarul meu, așa vine la mijloc movila.

— Te tațu, mă, de mai trağı o brazdă. Jural astă toamnă că n'o să-mi mai întri în ogor, să te las numai să-ți lai dovlecl!

— Îl ar, să știu c'o fi ce-o fi! Uită-te, vine și dascălul, să vedem ce-o zice.

— Ce să zic, — oameni buni, — zlua mare nu-l nevole de lumânare. Doar vă știți măsura pământului.

Între vol e dungă dreaptă?

— Dreaptă, fac amândoi într'un glas.

— Întindem puțin funia și vedem movila în partea cui vine.

Au întins bine funia dela un capăt la altul. Movila venea în partea Ursului.

— Ei vezi, mă! Gărgăriță, că de ani de zile iml mânănci pământul? De nu venea dascălul, se întâmpla moarte de om.

— De câteori v'am spus, — îi luă dascălul vorba din gură — Dumnezeu a dat oamenilor graiu și minte să se înțeleagă unul cu altul. E rușine să fie omul mai ticălos, decât jivina. Uitați-vă

la mușuro'ul cel de furnic: cum lucrează, cum se ajută unele pe altele și nu se bat, pentru un fir de grăunte.

De nu mă aducea Dumnezeu între voi, vă ucideați ca nebunii cu sapele, infundați ocna, și vă rămăneau nevestele și copiii pe drumuri...

Multe certe, bătăi și judecăți a potolit și a înlăturat dascălul Blandu.

— „Dumnezeu să-l dea sănătate, ca, mulțumită lui, n'am întrat în păcat“ — ziceau bătrânii din Codrești.

vei urî pe a ta și pe amândouă le vei pierde.

Dacă bel adesea pentru sănătatea altuia, vei pierde-o și pe a ta.

Fel de fel

O ghtară din chibrituri

Un german din Steiermark, Karol Kohlbek, era ca mulți compatrioți de ai săi, un pasionat cântăreț din ghtară. El a hotărît să încerce construcția unei ghitare, care să nu folosească scândurele, ci bucăți de lemn cât mai mici. Cu ajutorul unui cleiu descoperit tot de el și ținut secret, el a reușit să facă o ghtară compusă din 12.000 de bețe de chibrituri lipite unele de altele. Tânărul ghtarist nu mai construise niciodată un instrument muzical, dar a reușit totuși să-și termine ghitara în 7 luni. Ghitara lui reprezintă însă o asemenea puritate de sunet, încât depășește calitățile celor mai bune ghitare cunoscute, și va face probabil școală, producând o adevărată revoluție în construcția instrumentelor cu coarde de tot felul.

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate „Foi pentru minte, inimă și literatură“ se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanților 13.

Din lumea largă

Numărul divorțurilor în Statele Unite crește continuu

La centrala divorțurilor Reno, în statul american Nevada, s'au despărțit în anul 1943 nu mai puțin de 5846 de perechi. Acest număr de divorțuri constituie un record, fiind dublul numărului divorțurilor pronunțate aci în ultimul an de pace.

Din cauza curiozității a dormit trei zile

Cu ocazia unor săpături arheologice, întreprinse în apropiere de Stuhlweissenburg, s'a întâmplat recent un caz foarte ciudat. În morminte romane s'au găsit, în afară de schelete și urne, vase de tot felul. Pe fundul unui astfel de vas se afla o masă gelatinoasă. Din curiozitate un muncitor a tăiat o bucăică din masă, mâncând-o. După câteva minute muncitorul a căzut într'un somn adânc, care a durat trei zile și n'a putut fi întrerupt nici prin intervenții medicale. Actualmente masa este analizată într'un laborator chimic.

Ciclul comunicărilor Institutului de Cercetări Economice și Sociale

de pe lângă Academia Comerțială Cluj-Brașov în sestiunea 1943/1944.

11. II. 1934 Ion Costan conduc. „Gazeta Transilvaniei”: „Contribuțiunile la cunoașterea țesăturilor brașovene”.

18. II. 1944 Prof. Pavel Roșca: „Actualitatea ideilor sociale ale lui Platon”.

25. II. 1944 Prof. Iosif Gârbacea „Bilanțul unic”.

3. III. 1944 Prof. Dr. D. Voina: „Reflexul mobilității bilanțului în contabilitate”.

10. III. 1944 Conf. I. Tarța: „Organizarea și raționalizare în întreprinderi”.

17. III. 1944 Conf. Aug. Tătaru: „Problema valorii în știința economică”.

24. III. 1944 Prof. Victor Jinga: „Problema spațiului în economia politică”.

31. III. 1944 Prof. Eugen Demetrescu: „Problema echilibrului monetar în teoria economiei pure”.

7. IV. 1944 Prof. Laurean Someșan: „Valoarea zonelor de contact în economia umană”.

În continuare se vor face comunicări până la 1 Iulie 1944.

Domnii membri ai Institutului care doresc să facă comunicări dela 28 Aprilie până la 1 Iulie a. c., sunt rugați să înștiințeze, din vreme, Secretarul Institutului.

Se atrage atențiunea că dezvoltarea comunicărilor are loc *vinerea, la orele 18, 1/4 precis, la sediul Institutului din Str. N. Iorga 26.*

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condițiuni: cel puțin bacalaureat și să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condițiilor la redacție, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

Familia profesor pr. Ioan Popa cu aceeași adâncă și nemărginită durere anunță parastasul de doi ani pentru neuitatul lor scump și drag

Mircea I. Popa advocat

Rugăm rudeniile, prietenii, colegii, cunoscuții și pe toți care l-au cunoscut și au petrecut împreună câteva clipe din viața lui, să ia parte la serviciul divin pentru sufletul lui bun și distins, care se va oficia duminică în 6 Februarie 1944, orele 11^{1/2} în biserica din Cetate-Brașov și apoi la cimitirul din Groaveri.

Brașov la 31 Ianuarie 1944.

Lista de prețuri și eliberarea notelor de plată

Camera de Muncă Brașov atrage atențiunea tuturor meseriașilor care exercită, pe cont propriu, vreuna din meseriile cuprinse în tabloul No. 1 al D. L. pt. reglementarea calificărilor profesionale în industrie, că în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 25 din legea pentru activarea producției, regimul prețurilor, reprimarea speculei ilicite și a sabotajului economic, publicată în Monitorul Oficial din 1 Mai 1943, sunt obligați să elibereze clienților lor note semnate pentru prestațiuni de serviciu până la 5000 lei, iar pentru prestațiuni de serviciu al căror preț depășește aceste sume, trebuie să elibereze facturi.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiunile art. 26 aliniat 1 din aceeași lege, sunt obligați a afișa în ateliere listele sau ordonanțele de fixarea prețurilor.

Contravenienții la aceste dispozițiuni se pedepsesc cu amendă dela 5000-500.000 lei.

Pentru intrarea în legalitate a celor contravenienți se acordă un ultim termen până la data de 1 Martie 1944.

Din cauza plecării, Părintelui Alex. Florea din Vlădeni vinde

stupi sistematici

Tipografia „Astra” Brașov caută

ucenici români

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei. Asociațiunea „Astra” Brașov împlinește tot ce nu se ajunge. Se gândește cineva la asta?

Parchetul Tribunalului Brașov

Cererea înregistrată la Nr. 1193/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnata Costin Elena născ. Varză, refuglată din comuna Vâlcele jud. Trei Scaune, domiciliată în Comuna, Arini jud. Brașov, vă rog să binevoiți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de botez fiind botezată cu numele de Elena, la data de 13 Februarie 1899 în biserica ortodoxă din Comuna Vâlcele, Jud. Trei Scaune, de religie ortodoxă, din părinții Varză Gheorghe și Maria Varză născ. Nema, de religie ortodoxă, căsătorii legitime, născută la data de 2 Februarie 1899.

Propun martori pe: Gheorghe Varză din Sita Buzăului Nr. 459 și Cerghel Pop, domiciliat în Brașov, Str. Dr. Batulescu Nr. 3.

Cu stîmă
Costin Elena

Nr. 1193

10 Ianuarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov.

În conformitate cu dispozițiunile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940 referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună la acest Parchet.

Prim Procuror,
A. Pinfea

Secretar
A. Vâlceanu

Ministerul Justiției
Direcțiunea Juridică

D-na Cornelia Boeriu, domiciliată în comuna Grăd, județul Făgăraș a făcut cerere acestui Minister pentru copiii săi minori Mircea, Horațiu Boamă și Petru Aurelian Boamă de a fi autorizat să schimbe numele său patrimonial de Boamă în acela de Boeriu, spre a se numi Marcea, Horațiu Boeriu și Petru Aurelian Boeriu.

Ministerul publică aceasta conform art. 11 din legea asupra numelui spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul prevăzut de alineatul II al zisului articol.

Parchetul Tribunalului Brașov

Cerere înregistrată la Nr. 1212/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnata Peteanu Ana, refuglată din Comuna Valda Cămarăș, Jud. Cluj, domiciliată în Comuna Zărnești, jud. Brașov, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născută în comuna Valda Cămarăș jud. Cluj, la data de 15 Septembrie 1919, de religie gr. cat. din părinții Petean Gavrilă și Petean Ana născ. Olteanu, de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Ing. Alexandru Chițu din Brașov Str. Castelului Nr. 29 și Petean Viorela, Brașov Str. Castelului Nr. 29.

Cu stîmă
Petean Ana

Nr. 1212
31 Ianuarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiunile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror
A. Pinfea

Secretar
A. Vâlceanu

ROMÂNIA
Ministerul Justiției, Direcț. Judiciară

Publicațiune

D-l Gheorghe T. Fleoarcă, domiciliat în Brașov, Str. Spiru Haret Nr. 28, a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 numele său patrimonial de Fleoarcă în acela de Florescu, spre a se numi Gheorghe T. Florescu.

Ministerul publică aceasta conform art. 11, spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. 11 al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

MAGAZINUL

Piața Libertății 14

S'a deschis

ROMANESC

Piața Libertății 14

LANTEX

stofe,
măfășuri,
tricotaje,

clorapi,
pânzefuri
etc.

Lila Măzgăreanu

Telef. 2905

Telef. 2905

Informațiuni

Abonamente de primăvară

Director Octavian Stoichița Brașov,	Lei 2000
Dr. Remus I. Doctor, medic, Sibiu	1500
Alexandru I. Lapedatu, f. ministru, București	1000
Ștefan Mănilă, comerciant, Zărnești	1000
Dr. Bazil Boldor, medic, Socodor	500
Preot D. Lungulescu, Craiova	500

*

Dela Universitatea liberă muncitorească

Duminecă, 6 Februarie 1944, va vorbi în cadrul Universității libere muncitorești. d-na *prof. Valeria Căliman*, despre: „**Români de pretutindeni**“.

Programul artistic va fi executat de elevii Căminului de ucenici „Regele Ferdinand I” și elevii cursului Profesional de ucenice.

*

Asociația profesorilor dela Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Brașov

Convocator

Domnii profesori, conferențiar și asistenți membri ai Asociației profesorilor dela Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Brașov sunt convocați la

adunarea generală extraordinară

care se va ține în ziua de 7 Februarie 1944 la orele 12 a. m., în localul Academiei Comerciale.

În cazul când nu se va întruni numărul statutar de membri, adunarea se va ține în ziua de 15 Februarie 1944 la aceeași oră și în același loc, cu orice număr de membri prezenți.

ORDINEA DE ZI:

1. Ratificarea bugetelor pentru anul 1942 și 1943.

2. Aprobarea bilanțului, a contului de venituri și cheltuieli și descărcarea de gestiune pe anul 1942 și 1943.

3. Aprobarea proiectului de buget pentru anul 1944.

Brașov, 29 Ianuarie 1944.

Președinte Secretar
Dr. Ion Mateiu Dr. Alex. Herlea

*

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

*

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei” Brașov. De asemenea și orice obiect vechi din industria casnică brașovenească (scheiană în deosebi).

Frontul diplomatic

de Mardare Mateescu

Evenimentele din peninsula Iberică

care mențin starea de tensiune înregistrată în domeniul diplomatic, confirmă odată mai mult, că ne aflăm în plină desfășurare politică a războiului. Lupta fronturilor, deplasată pe teren politic, este tot atât de dâră și tot atât de însemnată.

Vedem astfel că oprirea transporturilor de carburanți din America pentru Spania a avut drept urmare o nouă reglementare a consumului intern de benzină, iar mașinilor particulare li s'a retras rația pentru luna Februarie. Alte măsuri ar putea urma, în cadrul acelorași presiuni făcute de aliații anglo-saxoni, pentru a determina Spania să urmeze drumul Argentinei. Inseși agențiile de presă engleză admit în comunicatele lor această stare de lucruri. Importanța momentului o denotă și informația că în cursul ultimelor trei zile au avut loc „nu mai puțin de trei întrevederi” ale oamenilor de stat responsabili ai Spaniei, cu ambasadorii dela Madrid ai Angliei și Statelor Unite. Aceleași informațiuni țin să scoată în evidență „seriozitatea situației”, precizând că trebuie să se conteze și pe o declarație oficială a d-lui *Anthony Eden*, pe care acesta o va face în Camera Comunelor.

Afidința Spaniei

este apreciată cu mult calm la Berlin, unde se pune temeiul pe onoarea națională, demnitatea poporului spaniol și dorința de independență a acestuia. Faptul că guvernul generalului Franco reprezintă dovada vie a acestora calități tradiționale ale Spaniei, îndreptățește cercurile din Berlin să prevadă, că nici silirea și nici amenințările nu vor fi în măsură să aibă vreun efect asupra poziției interne spaniole.

În legătură cu acestea sunt comentate și

Concesiunile făcute de Portugalia,

cu atât mai mult, că acest al doilea stat iberic a devenit din nou obiect propagandistic din partea inamicului. Politica d-lui *Salazar* este socotită ca una pur portugheză, închinată intereselor țării și poporului, iar chestiunea Azorelor nu modifică în niciun fel această constatare fundamentală.

Pornind dela acest interesant punct de vedere cercurile presei germane constată că anglo-saxonii vor încerca pretutindeni să înfrângă voința de neutralitate a unora dintre statele europene, punând în acest cadru și manevrele engleze în direcția Suediei. Ele numesc aceste manevre, capitole ale „politicii de extindere a războiului”.

Incordarea anglo-spaniolă

va deține deci primatul comentariilor de presă în zilele viitoare. În cercurile politice engleze părerile în legătură cu această încordare sunt împărțite. Unii pretind că tensiunea va duce la încetarea comerțului dintre Spania și Germania și la ruperea relațiilor diplomatice. Alții cred că, încordarea e în le-

gătură cu anumite scopuri militare, care ar putea să se împlinească printr'o acțiune dusă pe teritoriul spaniol. Criza continuă deci să se accentueze, așteptându-se ca ea să atingă în curând punctul culminant.

Problema invaziei

pare totuși să preocupe pe Englezi, deoarece se află că la cartierul general al generalului *Eisenhower* au loc conferențe și prin această activitate sporită se prevede apropierea momentului când va începe debarcarea pe continent. Un ziar englez anunță că va fi în măsură să publice, peste câteva zile, o importantă declarație, cu referire la stadiul preparativelor de invazie. El vorbește de cele din urmă pregătiri pentru cea mai înfrâznă invazie cunoscută în istorie.

D-l *Churchill*, la rândul său, vorbește într'o scrisoare recentă, de „lupte grele care sunt în perspectivă și care vor sdruncina tot trupul Angliei”.

Modificările constituționale ale Sovietelor,

aprobate de comitetul executiv și anunțate printr'un discurs al comisariatului externelor *Molotov*, au venit în mod cu totul neașteptat. Prin aceste modificări 16 republici sovietice, dintre cele mai importante, obțin dreptul de a avea miniștri proprii de externe, de a încheia acorduri cu alte state, de a avea armată proprie și de a renunța la asociația cu Uniunea Sovietelor, dacă vor crede de cuviință. Punctul de vedere oficial al Sovietelor este că în felul acesta se poate demonstra încrederea dintre popoarele care formează Uniunea și că astfel au fost puse temeliile pentru colaborarea prietenească a micilor și marilor țări democratice, nu numai pe timpul duratei războiului, ci și după războiu. În scopul de a ilustra această afirmație, *Molotov* a amintit despre pactul ruso-cesoslovac, pe care l-a numit „un exemplu pentru relațiile tot mai prietenești dintre U.R.S.S. și țările europene.”

Presa engleză a anunțat, fără comentarii prea lungi, această modificare constituțională a Uniunii Sovietice, pe câta vreme cercurile americane păstrează deocamdată rezervă. Măsura rusească este socotită ca un răspuns la *Charta Atlanticului*, iar unele ziare engleze merg până acolo încât o demască drept un mijloc de a permite bolșevicilor să dicteze fruntării și zone de influență după bunul plac. Ziarele americane văd posibilitatea ca într'o eventuală societate a națiunilor, sovieticii să aibă 16 reprezentanți față de unul singur al Statelor Unite, precum și posibilitatea ca Uniunea să-și sporească numărul membrilor, fără anxietatea grele sau fără să se atingă de autonomia noilor membri.

Correspondentul diplomatic al agenției oficiale de știri germane, comentând acest fapt, spune: „Este vorba de o măsură de descentralizare numai în aparență. De fapt, e vorba de o centralizare și mai

strictă a politicii externe și interne a Uniunii Sovietelor. Această măsură va permite U.R.S.S. să participe cu mai multe voturi la conferențele politice și economice ale aliaților, fapt care, chiar de pe acum, a dat de gândit unor ziare engleze și americane”.

Pentru guvernele dela Londra și Washington — afirmă același comentariu — e un truc aprobat cu bucurie, deoarece oferă o scăpare din fundătura în care intraseră prin tăcerea lor după cele petrecute la Moscova și Teheran.

Italia nouă

a creat și o nouă armată republicană. Cu prilejul reuniunii generalilor comandanți ai noii armate, Ducele *Musolini* a ținut la marele său cartier general un discurs, în care a spus că noua armată nu trebuie în niciun caz să devină o copie a celei vechi. Referindu-se la jurământul pe care generalii îi vor depune în fața sa, împreună cu statele majore, Ducele a afirmat că, el nu însemnează numai un act de supunere, dar și expresia unei noi forme morale. Căci prin prestarea jurământului, punctele sunt ridicate celui ce-l depune. A citat apoi forțele germane, ca fiind cel mai frumos exemplu care trebuie urmat.

Situația pe fronturi

Frontul din răsărit

punctul principal al luptelor rămâne sectorul din Nord, unde se desfășoară acțiuni din cele mai serioase, în regiunile dintre Golful Finlandei și lacul Ilmen. Localitatea *Jamburg* a fost evacuată după lupte grele. Presiunea inamică continuă cu putere în spre Sud și Vest de *Dniepropetrovîc*, unde după lupte aprige și mari pierderi, inamicul a făcut o pătrundere locală în liniile germane. În regiunile *Kirovograd*, *Bielaja Tercov* și *Novograd Volinski*, atacurile îndărzite ale inamicului n'au înregistrat decât de pierderi simțitoare. Lupte grele se dau în cotul Niprului.

Frontul din Italia

Englezii continuă puternice atacuri, pentru lărgirea capului de pod dela *Nettuno*. Atacurile sunt sprijinite de tancuri, înregistrându-se într'un loc o pătrundere adâncă, pe când în alte puncte atacurile au fost respinse sângeros.

În celelalte sectoare ale frontului italian, cu toate puternicele pregătiri de artilerie, inamicul n'a putut înregistra decât neînsemnate câștiguri de teren, suferind în schimb pierderi importante.

NOI au avem subvenții dela **stat**.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TEL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**
Autorități și Societăți **Lei 800**
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 200**